

המשחיתים עליו: זהו בעל חובך? הוא עונה להם ואומר: איננו.

בשמתגרש ממקומו וננטע במקום אחר, נאמר בו ולא יפירונו עוד מקומו, בגלל (ויקרא יד) שעפר אחר יקח וטח את הבית. וזהו סוד ונתן את הבית את אבניו ואת עציו - אותם עצמות וגידים ובשר שהיה, חזר לעפר. מה כתוב בו? (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו, משום שהיה מנגע. ואחר כך, ועפר אחר יקח וטח את הבית, ובוונה לו עצמות וגידים ומתחדש, כמו בית ישן שעושים אותו חדש, ודאי שהוא מתחדש. ומה שאמר ולא יפירונו עוד מקומו - על רוח, שנכללה רוח קטנה ברוח עליונה. זהו משל לאילן שלא עושה פרות, לוקחים ענפים שלו ומרכיבים אותו בענף של עץ אחר עליון (ההבדל) שעושה פרות, ונכלל זה בזה ועושה פרות. באותו זמן נאמר בו, ולא יפירונו עוד מקומו.

גם כך בן אדם שיושב בעיר שיושבים בה אנשים רעים, ולא יכול לקיים מצוות התורה ולא מצליח בתורה - עושה שנוי מקום ונעקר משם, ונשרש במקום שגרים בו אנשים טובים, בעלי תורה, בעלי מצוות. שהתורה נקראת עץ, זהו שכתוב (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה. והאדם הוא עץ, שכתוב (דברים ב) כי האדם עץ השדה. והמצוות שבה דומות לפרי. ומה כתוב בו? רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אתו תשחית וכרת. אתו תשחית - מהעולם בין הזה. וכרת - מאותו מקום, וינטע במקום אחר בין צדיקים.

מה אדם בלי בנים נקרא עקר ואשתו עקרה, גם כך תורה בלי מצוות נקראת עקרה. ולכן פרשוה, לא המדרש הוא עקר אלא המעשה. באו החברים והשתטחו לפניו ואמרו, כעת למדנו

כד אתפרך מאתריה, ואתנטע באתר אחרא, אתמר ביה ולא יפירונו עוד מקומו. בגין (ויקרא יד) דעפר אחר יקח וטח את הבית. ודא איהו רזא, ונתן את הבית את אבניו ואת עציו, אינון גרמין וגידין ובשרא דהיה חזר עפרא. מה כתיב ביה (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו. בגין דהיה מנוגע. ולכתר ועפר אחר יקח וטח את הבית, ובני ליה גרמין וגידין. ואתחדש, כבית ישנה דעבדין ליה חדשה. ודאי איהו דאתחדש.

ומאי דאמר ולא יפירונו עוד מקומו. על רוח, דאתפליל רוחא זעירא, ברוחא עלאה. האי איהו מתלא, לאילן דלא עביד איבין, נטלין ענפין דיליה, ומרכיבין ליה בענפא דאילנא אחרא עלאה, (דא ברא) דעביד פירין, ואתפליל דא ברא, ועביד פירין. בההוא זמנא אתמר ביה, ולא יפירונו עוד מקומו.

אוף הכי בר נש דיתיב בקרמא דיתבין בה אנשין בישין, ולא יכיל לקיימא פקודין דאורייתא, ולא אצלח באורייתא, עביד שנוי מקום, ואתעקר מתמן, ואתשרש באתר דדיירין ביה גוברין טבין, מארי תורה, מארי פקודין, דאורייתא אקרי עץ. הדא הוא דכתיב, (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה. ובר נש הוא עץ, דכתיב, (דברים ב) כי האדם עץ השדה. ופקודין דבה, דמנין לאיבא, ומה כתיב ביה, (דברים ב) רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אתו תשחית וכרת. אתו תשחית מעלמא דין, וכרת מעלמא דאתי. ובגין דא צריך לאעקרא (ליה מההוא) מההוא אתר, ויתנטע באתר אחרא בין צדיקניא.

מה בר נש בלא בנין, אתקרי עקר, ואתתיה עקרה. אוף הכי אורייתא בלא פקודין, אתקריאת עקרה, ובגין דא אוקמוה, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. אתו

הזה. וכרת - מהעולם הבא. ולכן צריך לעקר (אותו מאותו) מאותו מקום, וינטע במקום אחר בין צדיקים.